

TÕRVA VALLAVOLIKOGU

VOLIKOGU ISTUNGI PROTOKOLL

Tõrva

27.09.2022 nr 1-1/2022/8

Algus 16.00

Lõpp 18.17

Istungit juhatas: Tõrva Vallavolikogu esimees Enn Mihailov, protokollis vallasekretäri abi Eve Eisen.

Võtsid osa volikogu liikmed: Heli Holm, Allan Ilisson, Karl Kirt, Virgo Kosemets, Ilmar Kõverik, Arnold Looga, Hardo Lust, Enn Mihailov, Harry Mägi, Enn Nugis, Romet Piller, Rein Reinsalu, Ahti Saar, Tarmo Tamm, Giia Timpson, Marge Udras, Indrek Valner, Eero Viisu, Kalle Vister, Tiiu Vips.

Puudus: Ülle Juht

Istungist võtsid kutsututena osa: vallavanem Maido Ruusmann, abivallavanem Helen Elias, abivallavanem Aivar Uibu, vallavalitsuse liige/finantsjuht Maire Appo, vallavalitsuse liige/vallamajanduse osakonna juhataja Tõnu Jaansalu, vallasekretär Signe Kiin, Urmo Reitav, avalike suhete spetsialist Marianne Sokk, arendusspetsialist Mariell Viinalass, vallasekretäri abi Eve Eisen.

Volikogu esimees avas istungi ja palus esitada ettepanekud seoses väljasaadetud istungi päevakorraga.

Virgo Kosemets: - ettepanek jätta päevakorrapunkt nr 1 arutamata. Teise päevakorrapunkti all on koos nii eelarvestrateegia kui arengukava. Need on kaks eraldi asja, kusjuures eelarvestrateegiat ei pea avalikule väljapanekule nii väga suunama. Praegu toimub I lugemine ja see on kuidagi arusaamatu punkt. Need võiks olla lahti löödud. Valla arengukava on sõltuvuses esimesest päevakorrapunktist. Arengukava täiendatakse siis, kui on vastu võetud otsus hariduse arengukava osas. Kas paneme arengukava otsuse hääletamisele, kui ta ei ole viidud vastavusse esimese punkti täitmisega?

Karl Kirt: - esimese päevakorrapunkti osas on ettepanek viia läbi esimene lugemine, mitte vastuvõtmine, sest eelnõu on hoopis teistsugune, mis oli avalikul arutelul, arutelul komisjonides. Selles on hoopis teistsugused ettepanekud, mis olid avalikul arutelul.

Allan Ilisson: - ettepanek on jätta esimene punkt päevakorrast välja, sest minu jaoks on see „minna laskmise“ arengukava. Oluline on eesmärkide ja tegevuste kokku leppimine visiooni saavutamiseks. Toimus Tõrva valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava 2030 ettepanekute tutvustamine ning avalik arutelu. Saan aru, et avalikku arutelu ei toimunud. Protokollis on viimase lausena kirjas: „Kohalolijad esitasid küsimusi arengukava kohta, millele ettekandjad vastasid.“. Sisulist avalikku arutelu ei ole toimunud. Sellepärast tuleb see punkt päevakorrast

maha võtta ja kutsuda kokku inimesed, kes on asjaga seotud: õpetajad, lasteaia juhid ja arutada seda asja uuesti. Võtta aega kuu või kaks. Tuua välja ka see, mis juhtub nt Alal, kui sealt kaob kool. Pikemaid arenguid ei ole välja toodud.

Volikogu esimees pani hääletusele Virgo Kosemetsa poolt esitatud ettepaneku jätta päevakorrast välja esimene päevakorrapunkt.

Ettepaneku poolt oli 7 volikogu liiget ja vastu 12 volikogu liiget.

Volikogu esimees pani hääletusele Karl Kirdi poolt esitatud ettepaneku viia esimese päevakorrapunkti osas läbi I lugemine.

Ettepaneku poolt oli 6 volikogu liiget ja vastu 13 volikogu liiget.

Virgo Kosemets: - teise päevakorrapunkti all on kaks ise asja ja eraldi punkti. Kui me täna noortevaldkonna arengukava osas kokkuleppele ei saa, ei saa teist punkti arutada. Kui saame kokkuleppele, hakatakse valla arengukava täiendama. Seega peaks valla arengukava olema järgmise istungi teema ja eelarvestrateegia osas toimub I lugemine. Seal ei ole midagi heaks kiita ega avalikule väljapanekule suunata.

Enn Mihailov: - esimene punkt jääb päevakorda, seega saame menetleda.

Virgo Kosemets: - sellisel juhul tuleb teha kaks eraldi punkti.

Signe Kiin: - meie põhimääruses on selgelt kirjas, et arengukava ja eelarvestrateegia kinnitatakse ühe määrusega.

Virgo Kosemets: - seletuskirjas on, et on kaks eraldi dokumenti.

Signe Kiin: - nad on ühe määruse lisad.

Virgo Kosemets: - eelarvestrateegial tehakse tavaliselt lugemisi rohkem kui kord.

Signe Kiin: - praegu ongi tegemist I lugemisega.

Maido Ruusmann: - arengukava ja eelarvestrateegia heakskiitmine on protsess, et need saaks suunata avalikule väljapanekule. Avaliku väljapaneku ajal saab esitada nii arengukava kui eelarvestrateegia osas ettepanekuid. Volikogu kiidab heaks ja otsustab saata avalikule väljapanekule. Tegemist on eraldi failides olevate arengudokumentidega, mis võetakse vastu ühe määrusena ja mõlemad tulevad taas kord volikogu päevakorda.

Tarmo Tamm: - kuulates vallavanema selgitust küsin, kas peale ringiga tagasitulemist on I ja II lugemine?

Maido Ruusmann: - siin on analoogia eelarve menetlemisega. Esimesel lugemisel esitatakse projekt. Esimese ja teise lugemise vahel on dokument avalikul väljapanekul ja elanike poolt laekunud ettepanekud ning komisjonide poolt laekunud ettepanekud vaadatakse üle ja kui neid peetakse vajalikuks täiendavalt lugeda, võib neid täiendavalt lugeda või võetakse teise lugemise järel vastu.

Virgo Kosemets: - milline dokument läheb avalikustamisele, kas see mis on praegu eelnõus või saame siin midagi kaasa öelda?

Maido Ruusmann: - see, mis on praegu eelnõus. Muudatusi, mida esitavad volikogu komisjonid, volikogu üksikliikmed ja üldsus, on mõistlik käsitleda koos tervikuna, mida võetakse arvesse ja mida mitte. Siin on analoogia eelarve menetlemise protsessiga, kus valitsus esitab volikogule I lugemiseks oma ettepaneku eelarve projekti osas. Peale seda toimuvad erinevates kohtades erinevad arutelud ja ettepanekud vaadatakse tervikuna üle.

Arnold Looga: - on ettepanek, et muudame sõnastuse ära, jätame ära „heakskiitmine“ ja paneme „esimene lugemine“.

Signe Kiin: - sisuliselt on tegemist I lugemisega, aga samas volikogu kiidab ikkagi eelnõu heaks ja suunab avalikule väljapanekule.

Karl Kirt: - „Pärast eelnõu esimest lugemist vallavolikogus avalikustatakse eelnõu ettepanekute tegemiseks vähemalt kaheks nädalaks valla veebilehel.“. Tegemist on I lugemisega. See kord on vastu võetud 12.04.2018, § 3 lg 5.

Signe Kiin: - sisuliselt on tegemist I lugemisega. Paneme I lugemine, aga otsus, mille me vastu võtame on ikkagi „heakskiitmine ja avalikule väljapanekule suunamine“.

Eero Viisu: - kui me midagi heaks ei kiida, ei saa me ka avalikule väljapanekule suunata.

Enn Mihailov: - kas sobib järgmine sõnastus: „Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia I lugemine, eelnõu heakskiitmine ja avalikule väljapanekule suunamine“?

Volikogu esimees pani hääletuse teise päevakorrapunkti sõnastuse „2. Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia I lugemine, eelnõu heakskiitmine ja avalikule väljapanekule suunamine“ (poolt 12, vastu 3, erapooletuid 4).

Istungi juhataja pani päevakorra hääletusele.

Otsustati: 12 poolt, 7 vastu kinnitada istungi päevakord:

- 1. Tõrva valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava 2030 vastuvõtmine**
- 2. Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia I lugemine, eelnõu heakskiitmine ja avalikule väljapanekule suunamine**
- 3. 2022. aasta lisaelarve vastuvõtmine**
- 4. Tõrva Vallavalitsuse struktuuri ja teenistuskohdade koosseisu kehtestamine**
- 5. Vallavanema informatsioon**

1. Tõrva valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava 2030 vastuvõtmine

Ettekandjad: abivallavanem Helen Elias

haridusekspert Urmo Reitav

Kaasettekandjad: haridus- ja kultuurikomisjoni esimees Indrek Valner

noorsootöökomisjoni esimees Giia Timpson

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna Helen Eliasele ja Urmo Reitavile.

Helen Elias: - anname ülevaate arengukava koostamise protsessist ja dokumendist endast. Soovin tänada kõiki, kes on osalenud arengukava koostamise protsessis, käinud koosolekutel, rääkinud kaasa, osalenud erinevates vestlusingides ja kogukondades toimunud koosolekutel.

Arengukava koostamise protsess sai alguse juba 2019. aastal, mil Geomedia OÜ koostas haridusvaldkonna põhjaliku statistilise analüüsi. 2019. aasta lõpul toimusid fookusgrupiintervjuud ja seminarid, kus osalesid haridustöötajad ja kaasati ka kogukonnad. Fookusgrupiintervjuudel oli 72 osalejat, lisaks õpilased. Toimus kaks seminari, millest ühel osales 22 ja teisel 23 inimest. 2020. aastal valmis Tõrva valla hariduse arengukava 2020–2025, mis läbis volikogus I lugemise ja suunati avalikule väljapanekule ning toimus avalik arutelu, kuid protsess jäi pooleli.

2022. aastal jätkasime arengukava koostamisega. Kaasasime väliseksperdid Cumulus Consulting OÜ-st Mihkel Laani, haridusekspert Urmo Reitavi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi kohalike omavalitsuste koostöö ja koolivõrgu nõuniku Piret Sapi. Toimus kaks kohtumist, märtsis ja mais. Esimesel kohtumisel anti ülevaate riiklikest arengutest haridusmaastikul ja rahvastikuarengutest Tõrva vallas. Teisel kohtumisel arutati sisuliste teemade üle. Mõlemal koosolekul oli üle 40 osaleja. Lisaks oli kõikidel huvilistel võimalik koosolekutest osa võtta facebook live kaudu, kus tipp hetkel oli 90 vaatajat. Alal, Hummulis ja Riidajas toimusid eraldi kohtumised ja arutelud kogukonnaga. Kõikidel oli võimalus avaldada arengukava osas põhjendatud ettepanekuid, mida ka tehti.

Valminud dokument „Tõrva valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava 2030“ eelnõu oli avalikul väljapanekul 22. august kuni 6. september ning 8. septembril toimus arengukava avalik

arutelu. Seega ettepanekud esitati perioodil 22.08.2022–06.09.2022 ja kõik kes tahtsid oma ettepanekuid kaitsta või põhjendada, said osaleda avalikul arutelul. 9. septembril toimus haridus- ja kultuurikomisjoni koosolek ning 12. septembril toimus noorsootöökomisjoni koosolek. Mõlemas komisjonis kujundati järgnev seisukoht (muudatus, mis oli erinev avalikul väljapanekul olnust): Alal ja Hummulis säiliks järgmisel õppeaastal 1.-3. klassi, Riidaja jääb järgmisel õppeaastal 1.-9. klassiliseks. Alates 2024. aastast määratakse tingimused, mille alusel II ja III kooliastme säilimist hinnatakse. Ühtne juhtimine oleks alates 2023. aastast, sama ka lasteaedade puhul. Ettepanek oli Tõrva Muusikakoolile uute ruumide leidmine, mis sai arvesse võetud. 19. septembril toimus Tõrva valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava 2030 komisjoni koosolek, kes kujundas seisukoha tehtud ettepanekute osas, mis on teile välja saadetud. Väga palju ettepanekuid võeti arvesse, kas täielikult või osaliselt. Mõned ettepanekud ei puudutanud valdkonna arengukava, vaid olid asutuse spetsiifilised, mida tuleb käsitleda asutuse arengukavas. Nendega saite tutvuda.

Urmo Reitav: - Tõrva vald on tegemas Eesti haridusmaastikul hariduse korralduse osas arenguhüpet ja saab ilmselgelt olema eeskujuks teistele omavalitsustele, sest koolivõrgu korrastamine jätkub mühinal. Mida kiiremini haridusvõrgu korrastamise otsused tehakse, seda paremat tulevikku on võimalik valdkonna arendamiseks planeerida. Cumulus Consulting OÜ ja Geomedia OÜ on teinud väga põhjalikud analüüsid, mis osadele meeldivad ja osadele ei meeldi. Hetkeolukorrast lähtuvalt koostus koostumistelt ja aruteludelt välja 7 olulisemat väljakutset. Esmalt kogu teenusvajaduse vähenemine, siis kogu koolivõrgu mittevastavus ruumimuustrile ja ebatõhus haridustaristu. Kolmandaks asi, mis lisaks taristule alati kirgi kütab, on hariduse kvaliteedi tagamine II ja III kooliastmes. Samuti puudutab Tõrvat õpetajate järelkasv ning erivajadustega laste võimalikult tõhus toetamine. Killustunud juhtimiskorraldus ning koolivõrgu kasvav rahastamisvajadus. Need on 7 olulist väljakutset, mille baasilt on üles ehitatud ka tegevused.

Erinevate arutelude tulemusel sai sõnastatud visioon. Visioon peab olema ambitsioonikas, muidu saab rääkida staatilisest paigalseisust. Haridus- ja noortevaldkonna visioon aastaks 2030 sai sõnastatud järgmiselt: „Tõrva vallas on tänapäevased arengu- ja õpivõimalused igas vanuses õppijale“. Siin on kaks fookust: tänapäevasus ja õppija lähedus ja õpivõimalused.

Sai sõnastatud ka kolm suuremat eesmärki. Eesmärk on siht, milleni tahame jõuda. Eesmärgid on:

1. Kvaliteetne haridusjuhtimine ja -korraldus.
2. Iga õppija arengut toetav kaasaegne õpikeskkond. See ei ole vaid füüsiline keskkond, vaid puudutab ka sisu poolt.
3. Eneseteostust ja omaalgatust toetav noorsootöö, mis puudutab noortevaldkonna väljakutseid.

Seega on kogu tegevuskava üles ehitatud kolme eesmärgi saavutamiseks.

Vaadates eesmärki 1 - kvaliteetne haridusjuhtimine ja -korraldus.

Kõige kirglikumad arutelud puudutasid koolivõrgu korrastamist. Ritsu ja Tõrvalille lasteaedade liitmine Mõmmiku lasteaiaga. Lasteaed Mõmmik Hummulis asuva rühma „Sipsik“ liitmine Hummuli algkooliga. Ala õpilaskodu sulgemine. Ja erinevate koolide ühtse juhtimise alla viimine - Ritsu Algkooli, Ala Põhikooli, Hummuli Põhikooli ja Riidaja Põhikooli liitmine Tõrva Gümnaasiumiga. S.t, et Tõrva Gümnaasium on õigusjärglane ja edasiste teenuste pakkuja. Ajalugu ja traditsioonid kanduvad edasi Tõrva Gümnaasiumile.

Liitmise tagajärjel tekivad Tõrva Gümnaasiumi õppekohad Alale, Hummulisse, Ritsu ja Riidajasse. Õppekohtades toimub õppetöö jätkamine lasteaiarühmades ja 1.-6. klassides ning Riidaja õppekohas lasteaiarühmas ja 1.-9. klassides.

Õppetöö jätkamine alates 2024. aastast toimub II kooliastmes siis, kui on vähemalt 12 õppijat ja III kooliastmes siis, kui on vähemalt 12 õppijat, mis võimaldab tõhusamalt korraldada ka liitklasside tegevust. Me ei räägi siin vaid ainealastest pädevustest, vaid ka sotsiaalkommunikatiivsetest pädevustest, mida sellise arvuga oleks võimalik edukalt teostada, et tagada tulemusi.

Edasine klassikomplektide avamine õppekohtades on Tõrva Gümnaasiumi pädevuses.

Et anda rohkem tähelepanu vallas kogu hariduse korraldamisele ja teha seda veel tõhusamalt, on kavas haridusspetsialisti värbamine, kuna järgneva viie aasta jooksul on hariduse valdkonnas tulemas suured muutused.

Olulisel kohal on haridus- ja noortevaldkonna asutuste juhtide jõustamine ning koostöö tõhustamine.

Vallaülese hariduse tugiteenuse arendamine Tõrva Gümnaasiumi baasil.

Õpetajate, tugispetsialistide ja noorsootöötajate toetamine ning kutse väärtustamine.

Haridusvaldkonna arendustöö süsteemne korraldamine, sh rahvusvaheline koostöö.

Eesmärk 2 - iga õppija arengut toetav kaasaegne õpikeskkond.

Nüüdisaegse õpikäsituse põhimõtete rakendamine haridusasutustes.

Õppijat toetava tagasiside/hindamise rakendamine.

Mitmekülgsimate õppemeetodite ja -vormide süsteemne rakendamine õppetöös.

Haridusasutuste digitaristu kaasajastamine.

Õppijate ja õpetajate digipädevuste arendamine.

Mitteformaalse õppe arvestamine formaalõppes.

Väärivate ülikooli käivitamine.

Haridusasutuste füüsilise õpikeskkonna kaasajastamine.

Eesmärk 3 - eneseteostust ja omaalgatust toetav noorsootöö. Ettevõtlik kool.

Noorsootöö kvaliteedihindamise läbiviimine.

Noorte omaalgatuslike projektide toetamine.

Noorte osalus- ja koostöövormide tegevuse toetamine ning koostöö arendamine.

Muusikalise huvihariduse jätkusuutlikkuse tagamine ja kvaliteedi tõstmine.

Muusikakooli õpikeskkonna kaasajastamine. Tegevuse viimine mujale.

Esmakordselt on arengukavas välja toodud mõõdikud, mille baasil on võimalik tegevusi hinnata.

Rõhutan, et arengukava ei ole „kivisse raiatud“ dokument, vaid vaadatakse vajadusel üle. Kas tegevused on saavutatud, mis tulemustega ja vajadusel muudetakse vastavalt korrale.

Virgo Kosemets: - kust arengukavast saab välja lugeda, mis saab kohalikust elukeskkonnast, kui kaob osa koolist? Mis võib sellega kaasneda?

Urmo Reitav: - seda ei saagi lugeda, sest tegemist on valdkondliku, hariduse valdkonna arengukavaga. Mis puudutab kogukonna või piirkonna arengut, on valla arengukava teema.

Virgo Kosemets: - päris nii ei saa läheneda, kui selle mõju on kogu valla arengule mingil moel vastuvõetamatu või elu pärssiv. Teeme praegu otsuse, aga kui see on elu pärssiv ning tegime midagi valesti?

Helen Elias: - tegelikkuses see arengukava käsitleb erinevaid tendentse, k.a rahvastiku tendentse, mida näitavad prognoosid. Siin on arvestatud baasstsenaariumiga, mis on optimistlik ja on arvestatud iibeid, millel on taga metoodika aastani 2040, mis näitab seda, et laste arv väheneb. Praeguses arengukavas on ette nähtud, et Alale ja Hummulisse jääb 6. klassi ja Riidajasse 9. klassi. Kui laste arv on tagatud, jätkub õppetöö. Sisuliselt räägime III kooliastmest. Näiteks Hummuli koolis sel õppeaastal 9. klassi ei olegi. Olete te statistikat vaadanud?

Virgo Kosemets: - miks me tegime noortele peredele sooduskrundid? Tõrva linnas peaksid vähemalt teoreetiliselt asjad tõususuunas minema. Keegi ei keela võtta ette, et need asjad hakkaksid toimuma ka maapiirkonnas. Kui saaks midagi analoogset ette võtta ka Alal ja rahva arv suureneb ning laste arv hakkab kasvama, kust saab välja lugeda, milline on stsenaarium, juhul, kui rahvastik hakkab kasvama?

Urmo Reitav: - kui sisse süveneda, ei peagi olema. Tegemist on tänaste koolide liitmisega Tõrva Gümnaasiumi juurde, mis tähendab, et õppetöö jätkub igal pool. Nendes kohtades õppetöö jätkub.

Kui arengud lähevad nii nagu nimetasite, on puhtalt kooli otsustada, kas suurendada õppekohtades klassikomplekte. See on väga selge koolikorralduslik otsus.

Indrek Valner: - kui saime Tõrvas kaks korda kokku, olid kõik ühel meelel, ka volikogu liikmed, et koole peab reformima. Keegi ei vaielnud, et kõik peab samamoodi jääma. Sellest küsimus,

miks te teete praegu seda, mida teete. Lapsevanema, kes elab Hummulis, arusaam oli, et koolid tõmmatakse kokku ja arendatakse Tõrvat. Samuti lasteaedasiid, et saaks linnas käia.

Karl Kirt: - praegu on küsimuste voor. Ei saa hästi sõnastusest aru. Kui 2023 suletakse selle arengukavaga Alal ja Hummulis III kooliaste, Riidajas jätkab lasteaed ja kolm kooliastet. Järgmine punkt räägib sellest, et õppetöö jätkub, kui II ja III kooliastmes on vähemalt 12 õppijat kooliastme kohta. Küsimus on, et kui sulgeme 2023 III astme, kuidas me saame 2024 avada Alal ja Hummulis III astme? Siin on vasturääkivus.

Helen Elias: - kui 2023. õppeaastast jätkub Alal ja Hummulis I ja II kooliaste, siis hindame tingimusi II kooliastmes. Kui Riidajas jätkub III kooliastet, siis hindame seal tingimusi eelkõige III kooliastmes ja kui III aste kaob, hindame II kooliastmes. Vahepealset kaotama ei hakka. Kui mõlemas väheneb, jääb 1.-3. klassi.

Karl Kirt: - Alal ja Hummulis jääb igal juhul I ja II kooliaste ning III läheb kinni. Riidajas jääb III kooliaste ja seda hakatakse igal aastal hindama?

Urmo Reitav: - punkt 1.5 kirjeldab, mida tehakse ja punkt 1.6 kirjeldab, mis tingimustel seda tehakse.

Karl Kirt: - Alal ja Hummulis jätkub II ja III kooliaste tingimusel, kui õpinguid alustab 12 last kooliastme kohta.

Helen Elias: - Alal ja Hummulis ei olegi III kooliastet.

Romet Piller: - indikaatorites oli välja toodud, et koolikiusamist mitte kogunud õppijate osakaal kasvab. Otsides arengukavast sõna „kiusamine“, ei leia midagi. Kuidas saab see nii minna?

Helen Elias: - me ei ole varem koolikiusamist mõõdikuna hinnanud. Hakkame seda hindama sellest õppeaastast, kuidas õpilased seda ise tunnevad? Selle pinnalt saame igal aastal võtta vastu otsuseid.

Urmo Reitav: - koolikiusamise mõõdikuna kasutamist on soovitatud ka Haridus- ja Teadusministeerium.

Tarmo Tamm: - jääb arusaamatuks, milliste analüüside või mõõdikute alusel otsustatakse, et Riidaja jääb 9. klassiliseks ja Hummulis ja Ala mitte. Saan aru, et tehti ettepanekud ja võib-olla nende alusel, aga kas on ka analüüsis edaspidine perspektiiv olnud? Samuti ei saa aru sellest, millest rääkis Karl Kirt. 2023 ja 2024, kes need otsused III astme puhul langetab? Kui Ala koolis on kahes viimases klassis üle 12-ne laps, on loogiline, et pool koolist moodustavad viimase astme lapsed. Ala koolis sellisel juhul viimased astmed lastakse lõpetada ja kui me vaatame alla, I klassi on null tulijat, samuti järgmisel aastal I klassi null tulijat, ei ole mõtet rääkida, et vaatame, muudame. Kas gümnaasiumi alla minek on juba 2023. aastal või 2024. aastal?

Urmo Reitav: - liitmine on 2023.

Tarmo Tamm: - see tähendab, et 2023 tuleb uus juht ja otsustab milline kool, kuidas edasi läheb. Meil ei ole volikogus varsti enam midagi teha.

Urmo Reitav: - see on koolijuhil pädevus, aga koolil on muud organid, rääkimata hoolekogust, õpilasesindusest ja õppenõukogust.

Tarmo Tamm: - need on soovitatavad organid. Sõltub uuest juhust.

Helen Elias: - vastan küsimusele, miks Riidajas jääb 9 klassi? Arengukava kajastab erinevaid statistilisi näitajaid. Riidajas on praegu kõige suurem laste arv, kõik klassikomplektid on lastega täidetud, mida Alal ja Hummulis ei ole. Hoone on kõige ökonoomsem ja kõige paremas seisus. Sel õppeaastal on Riidajas isegi neli õpilast rohkem kui oli eelmisel õppeaastal.

Tarmo Tamm: - miks seda ei ole siis seletuskirjas?

Helen Elias: - terve arengukava kajastab statistikat, mille pinnalt on see otsus tehtud.

Tarmo Tamm: - enne ettepanekute tegemist seda ei olnud.

Helen Elias: - eelnõu, mis läks avalikule väljapanekule oli 1.-3. klassi. Ettepanekutega on arvestatud kas täielikult või osaliselt. Et kogukonna soov oli, et üks väike kool jääks alles, siis on mõistlik jätta see alles Riidajas. Miks Riidajas, tuleneb selles dokumendis olevatest andmetest.

Tarmo Tamm: - saan aru teie selgitusest, aga küsin veelkord, analüüsi ei tehtud ja analüüsist see välja ei tulnud, jätta alles Riidaja. Millest tuli muudatus jätta alles Riidaja? Minu ettepanek on kaaluda varianti, et maakoolid ei läheks gümnaasiumi alla ja oleksid vähemalt esimesed aastad mis iganes koolijuhi all. Ja eufooria, et meil läheb kõik hästi, oleme Eestis pilootprojekte näinud, kuidas Narvas eesti keel selgeks õpetati. Ma ei taha enam Tõrva vallaga selle vahele jääda.

Arnold Looga: - kas saan õigesti aru, et kogu see jama on seotud kulupõhise otsusega? Miks me teeme seda, kui see ei ole kulupõhine otsus?

Helen Elias: - te peate mõtlema ka hariduse kvaliteedile, mitte ainult koolivõrgule. Kui meil ei ole Alal I ja II klassis õpilasi, ei ole Hummuli koolis. Millest me siis räägime? Palun selget mõtlemist ja ärme teeme siin poliitilist vastandumist.

Tiiu Vips: - Riidaja kool 9. klassiline tuli komisjonis Karl Kirdi ettepanekuna.

Tarmo Tamm: - tean seda. Enne olid kõik koolid 3. klassilised.

Allan Ilisson: - kas me arendame Tõrva linna või Tõrva valda?

Helen Elias: - kas olete lugenud, mitu last on Hummuli või Ala koolis?

Allan Ilisson: - see on „minna laskmise“ arengukava.

Helen Elias: - see ei ole „minna laskmise“ arengukava, kui meil on maapiirkondades õpetajad pensionärid, meil ei ole õpilasi, mida me peame tegema? On vaja teha muutusi. Kõige olulisem on see, et meie lapsed saaksid hea hariduse. See on põhifookus, millest me lähtume.

Allan Ilisson: - ongi oluline vaadata, et oleksid paremad tugispetsialistid, logopeedid ja teha täiendkoolitusi ja minna sellega edasi. Kas on mõtet kiirustada, lükkame selle paar-kolm aastat edasi.

Helen Elias: - arengukava hakati tegema 2019. aastal. Seda on neli aastat tehtud.

Allan Ilisson: - kui keskus muutub järjest tugevamaks, koonduvad sinna ka laiema piirkonna töökohad ja teenused, s.t Tõrva ja sellisel juhul on see maapiirkonna elu välja suretamise projekt. Minu konkreetne küsimus on, kas arendatakse Tõrva linna või Tõrva valda?

Helen Elias: - Tõrva valda.

Allan Ilisson: - ei saa aru.

Tarmo Tamm: - palju on meil õpilaste arvu pealt puudu logopeede ja sotsiaalpedagooge?

Helen Elias: - see on arengukavas kirjas. Puudu on kolm logopeedi.

Tarmo Tamm: - kus nad asuma hakkavad?

Helen Elias: - Tõrva Gümnaasiumi juurde luuakse tugispetsialistide baas ja kuna minnakse ühtse juhtimise alla, siis need spetsialistid kes on Tõrva Gümnaasiumi juures, peavad jõudma igasse õppekohta.

Tarmo Tamm: - kui ei jõua, kes siis vastutab?

Urmo Reitav: - Eestis on häid praktikaid, kuidas tugisüsteem on ümber korraldatud.

Karl Kirt: - kas suur kool, kus on palju õppeasutusi nii hajaasustusega piirkondades kui Tõrva Gümnaasium, kas sellise kooli juhtimine saab olema väga hea? Näen ohtu sellisena, et direktor „tõmmatakse lõhki“. On väga erinevad kogukonnad ja erinevad probleemid ja ei ole ette näha, et meeskond suureneb. Olen ise kahe asutuse juht ja tunnen, et juba see on paras väljakutse ja kui panna siia juurde neli erinevat asutust koos lasteaedadega, mis on oma seadusandlusega veel omaette maailm. Kas juhtimise kvaliteet on piisav?

Urmo Reitav: - proovin vastata üldistatult. Nii Eestis kui maailmas on väga palju erinevaid praktikaid, nimetatakse seda siis satelliitjuhtimiseks või maatriksjuhtimiseks. Sellel on väga palju erinevaid nimetusi. Küsimus on juhtimismudelis, mitte ainult isikus. Millised on juhtimispõhimõtted, kuidas ta selle süsteemi välja töötab? Ilmselgelt ei ole tänane mudel see, millega jätkatakse. Siin on vaja samamoodi arenguhüpe teha. See eeldab kogu juhtimise läbivaatamist, kaasajastamist. Ei arva, et vahemaad on nii suured, et juht ei suudaks seda hallata, rääkimata sellest, et kohale jäävad edasi kas õppejuhid või juhtõpetajad, kes vastutavad teatud

õppeprotsesside ja tegevuste eest. Ei usu, et see on võimatu. Näen, et see on võimalik. Isiksused on erinevad. Juhid on erinevad, küsimus on kuidas juhi töö stiil on, kas ta pingutab üle või põleb läbi, seda ei oska ennustada. Omavalitsustel on oluline roll juhtide jõustamises.

Istungi juhataja tänas ettekandjaid.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna haridus- ja kultuurikomisjoni esimehele.

Indrek Valner: - jutt jäi pooleli, et kui tuleb lapsi juurde, saab teha astmeid juurde. See ei kajastu aga inimeste soovides, kes on konkreetselt välja öelnud, et pange kõik koolid kinni ja tehke Tõrva valda üks kool, Tõrva linna. See ongi valla areng. Seda on öelnud noored lapsevanemad. Seda ei ole mõtet vilistlaste käest küsida. Tahame noori ja lapsi, seda enam, et uus elamupiirkond tuleb ka Tõrva. Ei ole sellega nõus. Igas kohas võiks olla lasteaed-alkool ja kompromiss on siis selline. Miks see läheb täna nii poliitiliseks, ei tea, seda enam, et esitatud ettepanekutest on palju ettepanekuid arvesse võetud.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

16:54 – istungile saabus Rein Reinsalu

Küsimused

Allan Ilisson: - arengukava arutelu koosoleku protokoll, selline pealkiri on, kui oli arutusel arengukava 2030. Minul tekkis küsimus, mida tähendab arutelu? Pöördusin selle päringuga Eesti Keele Instituuti ja sain vastuseks: „kollektiivne mõttevahetus, kas vastav koosolek või muu sarnane. Ettekandele järgneb elav arutelu“. Saan aru, et koosviibimisel elavat arutelu ei toimunud. Palun, et edaspidi selliseid asju ei juhtuks ja määratleda, mis üritusega tegemist on.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna noorsootöökomisjoni esimehele.

Giia Timpson: - antud teemat arutati komisjonis ja otsused on langetatud.

Karl Kirt: - kas komisjon arutas seda, mida tähendab noortekeskustele see, kui kooliastmed sulguvad, potentsiaalselt sulguvad? Kas see võib edaspidi mõjutada noorekeskuse töökorraldust või mitte?

Giia Timpson: - arvan, et ei mõjuta, sest ega inimesed ei koli ümber.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Karl Kirt soovis võtta sõna.

Karl Kirt: - võrreldes eelmise arengukavaga, sai rääkida, sai mõtteid vahetada, sai isegi asjalikult arutleda. Kiidan ise enda eest. Abivallavanem Helen on olnud alati valmis rääkima. Seisma ka rasketel hetkedel rahva ees ja selgitanud. Jäänud kindaks oma põhimõtetele. Miks see on poliitiline? Maailmavaated on erinevad. Näeme asju erinevalt. Sellepärast ongi erinevad fraktsioonid ja erinevad nimekirjad. Küll aga tunnen kõige rohkem muret Tõrva Gümnaasiumi pärast. Tõrva Gümnaasiumil on vaja ennast tõsiselt tõestada. Riik vihjab kogu aeg, et gümnaasiumi osas peaks õpilasi rohkem olema, maakonnas on riigigümnaasium olemas. Sellepärast tunnen, et Tõrva Gümnaasiumit tuleb vaadata eraldi. Vaadata gümnaasiumi osa, mida me seal noortele pakume? Peab olema väga kvaliteetne ja hea haridus, et noored valiksid Tõrva Gümnaasiumi ja tõmmata siia õpilasi ka ümberkaudsetest valdadest. Gümnaasiumi haridus on väga vajalik. Peame vaatama tulevikku ja seda, mis hakkab edasi saama. On väga palju kompromissettepanekuid, mida oleks tahtnud rohkem komisjonides läbi arutada. Nii noorsootöökomisjonil kui hariduskomisjonil olid arengukava osas hoopis teistsugused ettepanekud.

Noortekeskuse tegevuses, et noored kohale jõuaksid, on oluline sõna transport. Oleks tahtnud, et oleks olnud kaks lugemist. Volikogu tahe on teada, aga mina oma poolthäält arengukavale täna anda ei saa.

Tiiu Vips: - arengukava on venitatud aastaid ja ükskord ometi on ta jõudnud lõpp-punkti. Välja on tulnud väga hea arengukava. Kui see oleks läbi loetud, oleks saanud igale esitatud küsimusele vastuse. Kutsun volikogu liikmeid selle arengukava poolt hääletama ja tahan tänada neid, kes seda eest vedasid.

Tarmo Tamm: - nii nagu Karl ütles, on inimeste vaated erinevad ja ei saa nõustuda, et äärmiselt hea arengukava on tehtud. Nõustun sellega, et aastaid tagasi tehtud arengukava oli absurd ja jäeti pooleli, kuigi oleks võinud selle valmis teha. Omavalitsuste ühinemise käigus oli kokku lepitud, et neli aastat koole ei puudutata. See oli teada. Seega need neli aastat tuleks ära unustada. Täna on asja õigesti aetud, aga tulemus on igäihe silmades. Minu silmades ei ole ta hindele viis. Rõhutan, et gümnaasium vajab eraldi juhtimist, vähemalt praegu ülemineku etapis. Gümnaasiumist lähevad lapsed järjest ära. On probleemid, need peaks koolis lahendama ja siis edasi. Aitäh tegijatele. Mõlemad noored on seda päris hästi ajanud.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu määrus nr 15 „Tõrva valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava 2030 vastuvõtmine“.

Otsus võeti vastu avaliku hääletamise teel - poolt 14, vastu 6.

2. Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia I lugemine, eelnõu heakskiitmine ja avalikule väljapanekule suunamine

Ettekandjad: arendusspetsialist Mariell Viinalass
finantsjuht Maire Appo

Kaasettekandja: majandus-eelarve komisjoni esimees Eero Viisu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna arendusspetsialistile.

Mariell Viinalass: - annan ülevaate valla arengukava muudatustest. Pean nentima, et nii põhjalikku analüüsi ja tegevust siin toimunud ei ole, nagu eelmises punktis ette kanti. Viimased päevad on seotud sellega, et saada kindlus, kas senine arengukava, mis on kehtiv 2026. aastani, on endiselt asja- ja ajakohane? Kinnitus selles asjas on olemas. Arengukava tekst, selles toodud visioonid, eesmärgid ja arengusuunad on endiselt kõik alles. Ei ole tulnud sisendit nende muutmisteks. Seetõttu on täna ettepanek muuta vaid tegevuskava. Arengukavas on 12 erinevat eesmärki. Kindlasti olete nendega rohkem tuttav kui mina 19 tööpäeva jooksul olen jõudnud kurssi viia. Saan kinnitada, et kõik need tegevused, mis on lahti kirjutatud 12 alaeesmärgi all, on endiselt pädevad. Seetõttu midagi maha võetud ei ole. Lisandus on tulnud peamiselt sellest, et esitasime Tõrva valla osas järgmise aasta olulisemad objektid Valga maakonna arengustrateegiasse. Et kahe arengudokumendi vahel oleks tugev kooskõla, tundes ka bürokraatlikku maailma ning erinevaid rahastamisvõimalusi, taotluste esitamise protsessi, siis kooskõla väga palju taga aetakse, seega neli erinevat tegevust, väga selgelt sihitult ja sarnase sõnastusega, on arengukavasse lisatud. Puudutavad eesmärki ja alaeesmärki nr 2 - soositud külastuste sihtkoht, loodusSPA, pärandkultuuri ja aktiivpuhkuse meelispaik. Selle alla lisada tegevused: Tõrva valla rannaalade väljaarendamine ja kaasajastamine, Vanamõisa järve hüppetorni ja Veskijärve kaarsilla rekonstrueerimine. Tõrva kõrtsihoone ümberehitamine multifunktsionaalseks meelelahutus- ja vabaajakeskuseks.

Teine muudatus on seotud eesmärgiga nr 8 – vajadusepõhine ja tõhus sotsiaalne kaitse, turvalisus.

Selle alla lisada: kaasaegsete munitsipaal-üürieluruumide rajamine ja Tõrva esmatasandi tervisekeskuse rekonstrueerimine.

Millised muudatused võivad kaasneda järgmistest protsessidest seoses haridus- ja

noortevaldkonna arengukava vastuvõtmisega. Midagi kardinaalset ei muutu, oluline on kõrvaldada ilmselged vastuolud kahe arengukava vahel. Seetõttu vajab mõnes üksikus punktis korrigeerimist arengukava tekstiline osa ja mõnevõrra võib tulla muudatusi tegevustes konkreetsete objektide tegevuste juurde, et ei tekitaks segadust. Seega muudatused, mis tulenevad hariduse arengukava heakskiitmisest on marginaalsed.

Küsimused

Ilmar Kõverik: - Veskijärve sild, kas see on nimetuse muutus?

Mariell Viinalass: - tegemist on sama objektiga.

Ilmar Kõverik: - parandame selle ära, ikka Tantsumäe kaarsild.

Istungi juhataja tänas ettekandjat ja andis uueks ettekandeks sõna finantsjuhile.

Maire Appo: - nagu igal sügisel, vaadatakse üle ka eelarvestrateegia, sest enne uue aasta eelarve tegemist, peab olema eelarvestrateegias kajastatud neli järgnevat aastat. Tõrva valla põhitegevuse tulud ja kulud on suhteliselt standardsed. Tulud on ca 10 miljoni piires ja kulud on veidi üle 9 miljoni. Tulude ja kulude struktuur on aastast aastasse enamvähem sama. Põhitegevuse tuludest moodustavad kõige suurema protsendi maksutulud ja maksutuludest omakorda üksikisiku tulumaks. Et kõige suurem tulu allikas on üksikisiku tulumaks, püüame selle laekumist prognoosida. Selle kohta annab vihjeid riik, kuid viimased aastad on olnud seda keeruline teha, arvestades nii maailmas kui Eestis oleva keerulise olukorraga. Maksumaksjad panevad aluse üksikisiku tulumaksu laekumisele. Tõrva vallas on maksumaksjaid ca 2800+. Rahandusministeeriumi veebilehel on seitsme kuu andmed. Augusti andmeid veel ei ole. Eelmiste aastatega võrreldes on maksumaksjate arv stabiilne. Selle alusel võiks prognoosida tulumaksu laekumist. Tulumaksu tõus on järgnevateks aastateks strateegiasse planeeritud 4% ringis. Eelnevatel aastatel on see nii ka laekunud, kuidas ta seekord tegelikult laekub, ei oska öelda. Maamaks on planeeritud igal aastal stabiilsena. Rahandusministeeriumist saadud info põhjal olen pannud tasandusfondi suuruseks ümmarguselt 1 miljoni. Toetusfond on 2,4 miljonit. Riigis on prognoositud, et see oluliselt ei suurene. Suureneb sotsiaalvaldkonna toimetuleku osa. Suuri investeeringuid saame teha vaid laenu arvelt. Järgmise aasta eelarvet hakkab kohe tegema. Siin on prognoositud võtta laenu üle 1 miljoni, seda eelkõige perearstikeskuse ehitamiseks. Strateegias on igasse aastasse laen sisse kirjutatud. Investeeringud on toodud välja eelarvestrateegia eelnõu leheküljel 12.

Küsimused

Karl Kirt: - kas eelarvestrateegia on laest võetud ja kokku pandud tabelite esitamine volikogule? Ehk siis paneme umbes mingid arvud. Tõrva Gümnaasiumi rekonstrueerimine 500 000 eurot, mis peitub selle taga, kas see on arvestades praeguseid ehituse hindasid reaalne? Vaatame lakke ja võtame mingi arvu. Mingi aimduse ta tulevikuks annab, aga see dokument on - vaatame, kui saame kuskilt lisaraha, siis teeme.

Maido Ruusmann: - mõnes mõttes on õigus, mis puudutab Eesti omavalitsute autonoomia küsimust. Mille arvelt omavalitsused investeeringuid teevad, on sõltuvuses Euroopa Liidu toetustest. Kas strateegias olevad numbrid vastavad tegelikele ehitushindadele, siis need muutuvad viimasel ajal väga kiiresti. Pilt läheb palju selgemaks, kui toetusmeetmed avanevad. Täna infopäevad toimuvad, kuid kui hakata ennustama, teades et omavahenditest me investeeringuid teha ei saa, on neid mõistlik teha eurovahenditest. Eelarvestrateegia nagu ka arengukava vaadatakse igal aastal üle. See, et me seda täna arutame, on kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest tulenev kohustus. Enne eelarve tegemist peab olema kehtiv arengukava ja eelarvestrateegia järgnevaks neljaks aastaks. Eelarvestrateegia on oma olemuselt tegelikult arengukava finantsiline seletuskiri. Eelarvet ei tohi ajada segi eelarvestrateegiaga. Eelarve on täpne, eelarvestrateegia on üldsuundasid finantsiliselt kirjeldav dokument.

Karl Kirt: - kas nendele aastatele, mis siin on, on üldse mõtet tähelepanu pöörata? Tõrva Gümnaasiumisse ehitatakse midagi aastal 2023 ja 2024. Riidaja mõisakompleksi 2023 või on need arvud tõesti indikatiivsed? Kui täpselt seda päriselt järgitakse? Kas selle alusel võib teha tulevikku vaatavaid järeldusi? Perearstikeskuse rekonstrueerimine on kindlasti aegkriitiline, mida me peame tegema, aga muud asjad?

Maido Ruusmann: - eelarvestrateegias on prioriteedid, mida peame tegema, kuid kas aastaid on mõtet lahku lüüa? Vastus on ei ja jah. Pilt läheb selgemaks, kui meil on välisrahastus teada. Küsimus on rahalises võimekuses. Summad ja aastad võivad muutuda. Objektide kajastamine näitamaks nende olulisust, on mõistlik.

Tarmo Tamm: - olles eelarvekomisjonis, on materjal eelnevalt läbi töötatud. Oluline on aasta 2023. Vaadates investeringuobjekte, need peaksid olema vallavalitsuse poolt välja pandud ja volikogu poolt heaks kiidetud. Enamus objekte on Tõrva linnas või Tõrva lähiümbruses, välja arvatud muinsuskaitse objektid. Ei näe ühtegi maapiirkonna objekti, mida investeringute kava võiks sisaldada, kuigi kirjeldustes teeme korda jõe ja aitame rajada puhkealasad. Ainsana on kavas Hummuli kooli rekonstrueerimine (spordihoone ehitus). Kas hakkame edaspidi elama vaid projektipõhiselt? Me püüame raha, aga meil peaksid olema ka kindlad objektid ja arvestama peab tervet valda.

Maido Ruusmann: - siin on sees ka väljaspool keskust olevad objektid. Me olemegi lisarahastusest sõltuvad. Mariell on arengukava läbi töötanud ja hoiab igapäevaselt „kätt pulsil“ taotlemaks raha erinevatest fondidest. Oluline on tagada projektidele omaosalused. See kujuneb üle Eesti tulenevalt ehitushindade kallinemisest problemaatiliseks. Mis puudutab investeringuid linna või maale, peaks olema pigem vajadusepõhine. Kui mingisuguse investeringu järgi on vajadus maal, tuleb see teha sinna. Tuleb välja selgitada vajadus. Meil on piisavalt palju näited üle Eesti tühjalt seisvatest kultuurimajadest.

Virgo Kosemets: - kui me tahame panna seda dokumenti avalikule väljapanekule, kas peaksime panema sinna sisse Vanamõisa elamurajooniga seotud asju?

Maido Ruusmann: - tänane eelarvestrateegia tegevuskava ei kirjelda võimalikke Vanamõisa elamupiirkonna tänavate infrastruktuuri arendamisega kaasnevat kulusid. Täna ei ole meil summad teada, kas ja kui suures ulatuses peaksime ette nägema täiendavad vahendid. Kõik ettepanekud, mis esitatakse, vaadatakse täiendavalt läbi. Selle vahepealse aja jooksul suudame anda täpsemad numbrid Vanamõisa elamupiirkonna infrastruktuuri kohta. Panna täna strateegiasse indikatiivseid numbreid, ei ole mõistlik.

Virgo Kosemets: - juhtisin sellele tähelepanu, kuna gümnaasiumi number on n-ö „laest võetud“. Kas objekt kui selline, ei peaks lihtsalt sees olema?

Maido Ruusmann: - 2023. aasta ei ole n-ö „laest võetud“. 2023. aasta objektidele on tehtud siiski mingi kalkulatsioon. Kuu aja jooksul on meil võimalik selgeks saada Vanamõisa elamupiirkonna infrastruktuuri rajamise maksumus.

Tarmo Tamm: - kas on lootust, et kuu aja pärast tuleb aastasse 2023 täiendavalt sisse Vanamõisa infrastruktuuri ehitus või ehitatakse see välja oksjonilt saadud rahadega?

Maido Ruusmann: - täpsustame kuu aja jooksul vajamineva investeringu kalkulatiivse summa. Eesmärk on katta infrastruktuuri rajamine müüdavate kruntide rahadega. Kas see õnnestub, selgub kuu jooksul.

Tarmo Tamm: - kas kuu aja jooksul tuleb sisse?

Maido Ruusmann: - järgmine lugemine on järgmises volikogus. Siit tuleb kuu ajaline pool. Suunates arengukava ja eelarvestrateegia avalikule väljapanekule, vaatame ettepanekud üle kogumis. Majandus-eelarvekomisjon saab kokku, vaatab laekunud ettepanekud üle, otsustab mida arvestada, mida mitte ja siis tulevad arengukava ja eelarvestrateegia volikokku II lugemisele.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna majandus-eelarve komisjoni esimehele.

Eero Viisu ei soovinud sõna.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 22 „Tõrva valla arengukava ja eelarvestrategia eelnõu heakskiitmine ja avalikule väljapanekule suunamine“. Otsus võeti vastu avaliku hääletamise teel - poolt 19, vastu 1.

3. 2022. aasta lisaelarve vastuvõtmine

Ettekandja: finantsjuht Maire Appo

Kaasettekandja: majandus-eelarve komisjoni esimees Eero Viisu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna finantsjuhile.

Maire Appo: - vallavalitsus on koostanud lisaelarve projekti. Lisaelarve maht on veidi üle 373 000 euro. Kõige lihtsam on saada ülevaade teile saadetud exceli tabelist ja sai saadetud ka seletuskiri. Kaks esimest rida puudutavad valla enda majandustegevuse tulusid ja kulusid. Ülejäänud on saadavad toetused. Üks toetus on miinusemärgiga. Rahandusministeeriumile maksime tagasi elektri kompenseerimise toetuse.

Sellest kogumahust läheb põhitegevuse tuludeks 305 326,78 eurot.

Raamatukogude majanduskuludest võtame ära 4000 ja suuname selle summa personalikuludeks.

Küsimused

Karl Kirt: - kuhu kolm generaatorit planeeritakse või on need juba soetatud? Ja näituste korraldamise infotahvlid, millega on tegu?

Maire Appo: - projekt oli tehtud kolmele generaatorile. Tegelikult on üks generaator.

Maido Ruusmann: - Päästeamet tegi üle-eestilise konkursi, kus omavalitsustel võimaldati taotleda toetust kriiside korral toimepidevuse tagamiseks. Tõrva Vallavalitsus esitas taotluse kogusummas ca 120 000 eurot, et soetada kolm generaatorit. Taotlus rahuldati summas, mis on näha lisaelarve projektis. Tegemist on mobiilse generaatoriga. Eesmärk on soetada kõik generaatorid, et tagada suurte kriiside korral valla suuremates asumites autonoomsed sooja, puhta vee, kanalisatsiooni ja toidu tegemise võimalus.

Mis puudutab näituse korraldamise infotahvleid, on tegemist nende infotahvlitega, mis asuvad praegu keskväljaku mustal väljakul.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna majandus-eelarve komisjoni esimehele.

Eero Viisu: - ettepanek on lisaelarve vastu võtta.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu määrus nr 16 „2022. aasta lisaelarve vastuvõtmine“. Otsus võeti vastu avaliku hääletamise teel - poolt 20.

4. Tõrva Vallavalitsuse struktuuri ja teenistukohtade koosseisu kehtestamine

Ettekandja: abivallavanem Helen Elias

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna abivallavanemale.

Helen Elias: - struktuurimuudatus puudutab eelkõige sotsiaalosakonda ja vallamajanduse osakonda. Sotsiaalosakonna teenistukohtade struktuuris on praegu töökohtadest 3,5

päevakeskuste töötajate töökohta. Nendest on praegu täitmata Karjatnurme päevakeskuse töötaja töökoht ning Ala küla päevakeskuse töötaja töökoht. Käesoleval hetkel on töötajad 0,5 kohaga Jeti päevakeskuses ja 0,4 kohaga Kalme päevakeskuses. Sotsiaalosakonna juhataja on päevakeskuste tegevust pikaajaliselt jälginud, suhelnud töötajatega ning jõudnud järeldusele, et kui päevakeskuses käib keskmiselt 2–3 inimest päevas, ei ole meil päevakeskuste järgi enam vajadust. Samas on Karjatnurmes hakanud toimetama külaselts. Loodame, et see tekib ka teistes külades. Sellises kontseptsioonis nagu päevakeskused täna on, et seal käib kaks inimest ajalehti lugemas, ei ole mõtet. Lähtuvalt eeltoodust on ettepanek alates 01.01.2023 arvata vallavalitsuse struktuurist välja 3,5 päevakeskuse töötaja töökohta.

Samuti on ümber korraldatud bussijama töötajate töö, mistõttu tuleb struktuurist välja arvata ka 2,2 hooldustöötaja töökohta.

Küsimused

Karl Kirt: - hooldustöötajad ei puuduta siis mitte sotsiaalosakonda vaid vallamajanduse osakonda? Kas need 2,2 hooldustöötaja töökohta olid täitmata, sest inimesed on juba koondatud?
Tõnu Jaansalu: - tegemist on korrigeerimisega. Kaks bussijaama töötajat on koondatud.

Allan Ilisson: - Ala päevakeskusest töötaja lahkus ja saan aru, et seda kohta ei olda nõus rohkem täitma. Saan aru, et seal on probleem ja seda kohta oleks vaja.

Helen Elias: - milline probleem?

Allan Ilisson: - probleem on sotsiaalse poolega. Mis sest, et päevakeskused toovad vähe sisse, võib-olla käib kaks inimest pesu pesemas või lehte lugemas. Me ei tohiks elu maal „välja suretada“.

Helen Elias: - rääkides Ala päevakeskusest, on raamatukogu ruumid siiani lahti. Pesupesemise võimalus on inimestele siiani tagatud ja teenus on ümber korraldatud. On kokkulepe inimesega, kes käib teatud ajal, peseb pesu ja annab inimestele kätte.

Allan Ilisson: - rääkides inimestega ei saanud aru, et see on korraldatud. Nad tunnevad muret, kuidas seda korraldada.

Virgo Kosemets: - kui ma vaatan haridus- ja kultuuriosakonna ning keskkonna- ja ehitusosakonna teenistuskohi, jääb mulje et haridus- ja kultuuriosakond ning keskkonna- ja ehitusosakond on ilma juhtideta. Milles probleem?

Maido Ruusmann: - meil on Tõrvas säästlik juhtimismudel. Abivallavanemad täidavad oma igapäevatöös osakonna juhtide ülesandeid, aga oma õigusliku staatuse poolest ei ole tegemist struktuuris kajastatavate ametnikega. Nendel tuleneb kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest eriline staatus. Nad on vallavalitsuse palgalised liikmed, mitte ametnikud. Tabel räägib vallavalitsuse teenistujatest.

Virgo Mihkelsoo: - Tõnu Jaansalu kohta kehtib sama?

Maido Ruusmann: - ei kehti. Tõnu on ametnik.

Karl Kirt: - küsin kahe hooldustöötaja töökoha kohta. Need olid Arenguagentuuri all. Kas koondati sellepärast, et Arenguagentuuril lõppes see teenus ära ja see korraldati ümber? Küsin ka Jeti ja Kalme kohta. Inimesed, kes seal teenuseid kasutavad, kuidas see neile ümber korraldatakse? Saan aru, et teenust kasutatakse, aga väga väikeses mahus.

Helen Elias: - me ei korralda seda teenust ümber. Kaks, kolm inimest ei ole piisav teenuse vajadus, et pidada üleval töötajat ja kinnisasja.

Tõnu Jaansalu: - bussijaama töötajad olid enne meie struktuuris, nüüd on korrigeerimine.

Romet Piller: - mis saab päevakeskuste hoonetega ja kuidas toetab vald külakogukondade liikumist? Karjatnurme puhul on see käima läinud ja loodetakse, et läheb ka mujal. Mida vald teeb?

Helen Elias: - kogukondade kontseptsiooni arendamine on meie jaoks oluline. Oleme erinevate kogukondadega kokku saanud ja seda kindlasti ka jätkame. Anname neile sõnumi, et oleme nõus neid rahaliselt toetama, aga initsiatiiv peab tulema sealsete inimeste poolt.

Romet Piller: - mis saab ruumidest?

Helen Elias: - kui seal tekib aktiiv, kes tahab võtta külakeskuse ruumid kasutusele, siis anname ruumid kasutusele. Kui aktiivi ei teki, on mõistlik korterid müüa.

Arnold Looga: - kas momendil aktiivi ei ole?

Helen Elias: - ei ole.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 23 „Tõrva Vallavalitsuse struktuuri ja teenistukohtade koosseisu kehtestamine“.

Otsus võeti vastu avaliku hääletamise teel - poolt 15, vastu 3, erapooletuid 2.

17:51 – istungilt lahkus Enn Nugis

5. Vallavanema informatsioon

Ettekandja: vallavanem Maido Ruusmann

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Maido Ruusmann: - rahvastikuandmed: sünde oli 2, surmasid 7. Tõrva valda saabus 30 inimest ja lahkus 19 inimest, vallasiseselt vahetas elukohta 7 inimest. Võrreldes 1. augusti seisuga kasvas valla elanike arv 6 inimese võrra. Seisuga 1. september oli Tõrva valla elanike arv rahvastikuregistri andmetel 5946.

Rahade poolelt oleme jätkuvalt eelarve prognoosi piirides. Meie põhiline tuluallikas, augusti tulumaksu laekumine suurenes võrreldes 2021. aasta sama kuuga 6% võrra.

Tegemistest – tugevdatakse kaarsilda, käimas on Riidaja kultuurimaja fassaadi remont. Uue plastkatte saab Riidaja kooli multifunktsionaalne väljak. Keskkonna- ja ehitusosakond tegeleb Vanamõisa elumupiirkonna ehitusprojekti ekspertiisi teostaja hankega. Hetkel on see kooskõlastusringil ja läheb kohe ekspertiisi. Homme peaksid laekuma ekspertiisi tegijate pakkumised. Hulgaliselt taotlusi on esitatud Muinsuskaitseametile. Seega on plaanis jätkata erinevate objektide kas konserveerimist või uuendamist. Plaanis on Hummuli mõisahoone fassaadi astmikuviilu tornide taastamine, Taagepera vabadussõja mälestusmärgi restaureerimine, Riidaja mõisahoone juurdeehituse katusekatte vahetamine, Riidaja mõisahoone sokli restaureerimine, Barclay de Tolly mausoleumi fassaadi remont, Helme ordulinnuse varemete konserveerimise jätkamine, Helme kiriku varemete konserveerimine. Loomulikult ka kino fassaadi korrastamine.

Seega saab hulgaliselt kultuuripärandit uuendatud või vähemalt konserveeritud.

Mis puudutab vallamajanduse osakonda, on läinud palju auru erinevatele teemadele. On lõppenud läbirääkimised SW Energia OÜ-ga soojamajanduse hindade osas. SW Energia OÜ on valla kütmisspartner, mis haldab erinevaid katlamajasid. Nemad lähtuvad eriolukorrast, mis puudutas ettenägematut hinnatõusu seoses Venemaa agressiooniga Ukraina vastu. Nad on ära tõestanud, mis neil on hinnakomponentides muutunud. On leitud ajutine kompromiss. Võrdluseks võib tuua nt Hummuli vallamaja megavatt-tunni hind oli enne 60,79, nüüd on 125,46. Nii ka kõikide teiste puhul. Kõige vähem tõusis hind Tõrva Gümnaasiumis endiselt 54,01-lt 67,98-le, Riidaja koolis 69,20-lt 92,58-le.

Riidaja koolis on vahetatud katel. Väga halvas seisukorras on Ala kooli katel. Sel aastal keevitasime. Järgmisel suvel on vaja osta uus katel. Pilbasteks on Linna küla kooli soojatorustik. Praegu seda parandatakse ja sel nädalal peaksid torud korda saama. Remonditakse Pori küla ja terviseradade sildasid.

Hetkel on müügis Helme mõis ja Ala Pritsikuuri kinnistu. Hummulis Kulli külas õnnestus ära müüa Otsa kinnistu.

Enampakkumisel on erinevad ruumid. Kõrtsihoones on vanad pangaruumid. Bussijaamas infopunkti ruumid. Väiksem cargo ruum õnnestus anda enampakkumisel üürile. Huvitav on see, et Tõrva on tulemas kaalumuseum. Selline hobi on Valga haigla juhatajal.

Tulemas on õpetajate päev ja korraldatakse väljasõit Ahhaa keskusesse.

Vallas tehakse aktiivselt sporti.

Kultuurikuud on olnud päris aktiivsed. Kultuuriürituste ilus jada on Riidajas ja Hummulis.

Eelmisel istungil oli küsimus Tõrva Tule-päevade rahalisest ja piletilisest ülevaatest.

Helme kandi päeva piletimüük oli 7900 eurot, Tulede öö pileti müük oli 63 077 eurot, toitlustus 3900 eurot, akustiline kontsert 623 eurot. Tule-päevade ürituste kulude-tulude tase on seega positiivne.

Elmar Orav otsustas siirduda pensionile ning raamatukoguhoidja on Hummulis alates 1. septembrist Maire Riit.

Tõrva Tervisekeskus on saanud uue juhataja, kes on Merily Boisen ja kes alustab tööd 3. oktoobril. Praegu on käimas SA Tõrva Haigla tegevuste liitmine AS-ga Tõrva Tervisekeskus.

Käimas on tervisekeskuse ehituse hankemenetlus. Ehitustööde pakkumused peavad laekuma 5. oktoobriks. Hankemenetluses on osalemas 5 ettevõtet, kes vastasid kvalifitseerimistingimustele.

Täna tuli vastus Kaitseministeeriumi kaitseväeteenistuse osakonna nõunikult sõjahaudade kohta. Sõjahaudade komisjoni eisel koosolekul tunnistati Linnamäe, Pikasilla, Soontaga, Hummuli, Helme ja Ala sõjahauad ebasobivas kohas olevateks ja seega kuuluvad nendes olevad säilmed ümbermatmisele. Soovitavalt tuleks need matta Ala (Taagepera) kalmistule. Kui Sõjamuseum on need tööd oma kalendrisse planeerinud, räägivad nad täpsemad tegevusplaanid läbi. Jõgeveste osas lükkas komisjon otsustamise edasi.

Jõgeveste all peetakse silmas Barclay de Tolly mausoleumi õue peal olevat kuju. Seal on arutelu koht, mis on arutusel Eesti Arhitektide Liidus. Arutelu on teemal, et Barclay de Tolly mausoleumi graniitaias omab kunstnike silmade läbi kõrget kultuurilist väärtust. Küsimus on selles, et taies kui selline võiks saada säilitatud. Kui seda saaks säilitada nii, et ei teki kahjustusi, soovitatakse see jätta Tõrva valda, sest 100 aasta pärast võib olla tegemist väga suure kunstilise väärtusega taiesega. Need arutelud jätkuvad. Teised asjad lähevad töökavasse.

Küsimused

Karl Kirt: - küsin lähtuvalt peaministri telepöördumisest. Milline on Tõrva valla valmisolek kriisideks? Kui tekivad probleemid elektrivarustusega, ei jätku toasooja jne. Kas kriisikomisjon on teemat arutanud, on olemas kriisiplaan?

Maido Ruusmann: - julgen öelda, et Tõrva valla valmisolek on keskmine. Plaaniliselt hea. Rääkides enne generaatori hankest, on meil väga selgelt paika pandud tegevuskava. Igas suuremas keskus: Hummulis Hummuli kool, Riidajas Riidaja kool, Alal Ala kool, Ritsus koolihoone, Tõrvas gümnaasium, on kogunemiskeskused, kui on kas pikad elektrikatkestused või on torm ja inimesi on vaja koondada, siis nimetatud kohtades on plaan tagada soojus, vesi, valgus ja toidu tegemise võimalus. Täna on olemas kaks suurt generaatorit ja mõningad väikesed. Täna on võimalik generaatoreid liigutades nimetatud kogunemiskohtade toimepidevus tagada, aga kui see peaks juhtuma samaaegselt, siis ei ole. Võrreldes naaberomavalitsustega on meie ettevalmistus hea, sest generaatorite näol on võimekus lokaalselt elektriühendus tagada. Eelmisel reedel oli meil asutusesisene koosolek, ennaktempo on vaja ära teha kogunemiskeskustes ettevalmistavad tööd.

Heli Holm: – meil on palju külasid veel: Helme, Karjatnurme, Patküla. Nendes on kortermajad, kas on mõeldud nt transpordile? Kuidas nendele on tagatud juurdepääs veele ja toidule?

Maido Ruusmann: - inimesed elavad vallas hajali. Kui me räägime kriisiolukorrast, siis ongi kriisiolukord ja vajadusel peame liikuma. Tõrva valla positiivne unikaalsus on see, et meil on

mõistlik asustuse struktuur. Igas piirkonnas on suurem keskus olemas ja kriiside korral peame olema valmis ka kõndima. Kortermaju me elektriga toita ei suuda.

Heli Holm: – mis võimalused on inimeste teavitamiseks? Mis on nende kogunemispunkt või kuhu nad peaksid ise pöörduma või abistatakse neid transpordi või millegi muu näol?

Maido Ruusmann: - märkus, mis puudutab kommunikatsiooni, on väga õige. Selle paneme kirja ja võtame siit kaasa. Inimesi on vaja teavitada, millise piirkonna keskus kus on.

Arnold Looga: - kas saame kokkuvõtvalt öelda, et meil on kriisijuhtimise kava olemas?

Maido Ruusmann: - dokumendina ei ole.

Romet Piller: - Tõrva keskväljakul on näha, et Zelenskõi kuhu ümber on kaar ja sinna on pandud valgustus. Mis selle kaare ehitus maksma on läinud ja mis see valgustus maksab? Pärts mitmed tänavad on õhtuti pimedad. Keskväljakut hoitakse pimedas, aga valgustatakse kuhu. Saan kuhu mõttest aru, aga kas inimeste ohutus tänaval liigelda ei ole olulisem?

Maido Ruusmann: - me tajume sõjaväsimuse ohtu erinevalt. Mis puudutab olukorda Ukrainas, mis on ülikriitilises seisus ja vaadates, mis on toimumas Euroopa poliitilistel tasanditel, kas Ukrainale sellises mahus või suuremas eraldatakse sõjalist abi, on samuti teatud määral ohu alla sattunud. Ka Eestis on kohati tunda, et meil on kõrged energiahinnad, pead hakkab võtma koroonaga ning sõjatunnetus on kiire kaduma. Sellest lähtuvalt peame ka endile meelde tuletama, et sõda, mida Ukraina peab oma kodumaal agressori vastu, on muidugi Ukraina ja Venemaa vaheline sõda, aga see on vabadussõda ja väärtuste sõda erinevate osapoolte vahel. Sellest lähtuvalt need 3500 autot, mis sõidavad ööpäevas Valga-Uulu maanteel, need juhid ja kaasreisijad ei unustaks ära ja neil ei tekiks sõjaväsimust, sellest lähtuvalt on Zelenskõi olemuses vabadussammas kaetud ilmastikukindla kattega, et saabuvad vihmad seda ei lagundaks. Vallale sellest kulusid ei ole. Valgustus on ühendatud tänavavalgustusega. Selle maksumust ei oska täpselt öelda. Pannes kaalule 4 lampi ja võimaliku sõjaväsimuse lummusesse astumise, jääb igapäev endale hingele ja südametunnistusele.

Tarmo Tamm:- oleme igalt poolt valgust maha tõmmanud ja olen kahe viimase nädala jooksul märganud, et konkreetselt Coopi poe juures oleval ülekäigurajal ei ole inimesi hämaras näha. Ehk peaks edaspidi valgustust peale keerama. Võin öelda ajaliselt 19.15, 19.20 on inimest näha, aga juba 10 minutit hiljem inimest ülekäigurajal näha ei ole. Palun ülekäigukohad üle vaadata, et need lambid saaksid veidi varem põlema. Programmikell läheb tööle ja valgustus põleb 19.40, ehk saaks need põlema 15 min varem.

Teine tähelepanek puudutab Helmes olevat hooldamata kinnistut. Kardan, et see on nimekirjast välja jäänud. Tegemist on vana Puurkaevu kinnistuga. Ehk saaks selle vastu talve ära niidetud. Helme parklas on jälle prügi.

Infopunkt viidi üle Veemõnulasse. Kas sellel on aastaringne tugi Arenguagentuurilt või on see antud ettevõttele?

Maido Ruusmann: - märkused, mis puudutavad heina ja prügi, võtame siit kaasa. Mis puudutab valgustust, on märkus õige, kuid valgustuse süttimine ei ole kellaajaline vaid on hämara anduriga.

Tõnu saab selle üle vaadata, kas hämara andur on töökorras. Tegemist võib olla kokkusattumusega, et oli hämar ilm. Teema on väga põhjendatud. Valgustus ei ole kuidagi pimendatud. Mis puudutab infopunkti, siis Tõrva valla eelarves ei olnud ega ole ka praegu raha turismi arendamiseks.

Tõnu Jaansalu: - ütlen lihtsalt kommentaariks, et viimane jutuajamine Transpordiameti esindajaga oli sellel nädalal. Viimane mõte oli see, et Transpordiamet paigaldab Helme parklasse täiendava prügikasti või tihendatakse tühjendamist, mis praegu toimub kahe nädalase intervalliga. Prügivedaja ei võta maast mitte ühtegi asja. Meie töötajad tõstavad maas oleva prügi prügikasti ja see on kohe uuesti täis.

Istungi juhataja tänas vallavanemat ettekande eest.

Otsustati: võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

Istungi juhataja kuulutas istungi lõppenuks.

Järgmine volikogu istung toimub eeldatavalt 25. oktoobril.

(allkirjastatud digitaalselt)

Enn Mihailov
volikogu esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Eve Eisen
protokollija